

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی ، برنامه آموزشی و سرفصل دروس

دوره کارشناسی ارشد علوم اسلامی
رشته تاریخ و تمدن ملل اسلامی

گروه علوم حوزه ای - دانشگاهی

مصوب هفتصد و هفتاد و نهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۱۳۹۰/۰۱/۲۷

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم اسلامی رشته تاریخ و تمدن ملل اسلامی

گروه: علوم حوزه ای - دانشگاهی
رشته: تاریخ و تمدن ملل اسلامی
دوره: کارشناسی ارشد
کمیتة تخصصی: علوم اجتماعی
گرایش:
کد رشته:

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در هفتصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۹۰/۰۱/۲۷ خود برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم اسلامی رشته تاریخ تمدن ملل اسلامی را در سه فصل(مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) مصوب نمود.

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم اسلامی رشته تاریخ تمدن ملل اسلامی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها وموسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می باشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۹۰/۰۱/۲۷ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است .

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد علوم اسلامی رشته تاریخ تمدن ملل اسلامی در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره هفتصد و هفتاد و نهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی
مورخ ۹۰/۰۱/۲۷ در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم اسلامی رشته
تاریخ تمدن ملل اسلامی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم اسلامی رشته

تاریخ تمدن ملل اسلامی

که از طرف گروه علوم حوزه ای - دانشگاهی پیشنهاد شده بود ، با
اکثریت آراء به تصویب رسید
۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است و
پس از آن نیازمند بازنگری است.

رای صادره هفتصد و هفتاد و نهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۱۳۹۰/۰۱/۲۷ در مورد برنامه
آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم اسلامی رشته تاریخ تمدن ملل اسلامی صحیح است و به مورد اجرا
گذاشته شود.

حسین نادر بی منش
نایب رئیس شورا

سعید قدیمی
دبیر شورای برنامه ریزی آموزش عالی

مشخصات دوره کارشناسی ارشد تاریخ و تمدن ملل اسلامی

مقدمه :

با توجه به نقش عمیق و گسترده سابقه فرهنگی و تمدنی یک جامعه و شعب فرعی آن چون تاریخ علم، تاریخ تشکیلات، تاریخ سیاسی و...، در رشد و تقویت بنیانهای علمی و تمدنی یک جامع و نیز ضرورت بررسی و پژوهش در شاخه‌ها و متفرعات تمدن عظیم اسلامی که همچون معجزه‌ای در جهان رشد نموده و درخشیده و به منظور تربیت نیروی انسانی محقق و کار آمد در این زمینه، و با توجه به این امر که دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد، در دانشگاه علوم اسلامی رضوی موظف به گذراندن هشتاد واحد دروس حوزوی فقه و اصول می‌باشند لذا در این زمینه نیز تخصص کامل پیدا می‌نمایند و با امعان نظر به اینکه شناخت و درک فرهنگ و تمدن اسلامی باعث خودشناسی و مقابله جدی با تهاجم فرهنگی غرب خواهد شد؛ دوره کارشناسی ارشد رشته تاریخ و تمدن ملل اسلامی با اهداف زیر و طبق مقررات و ضوابط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه می‌شود.

۱- اهداف:

۱. انجام تحقیقات و پژوهشهای بنیادی در زمینه فرهنگ و تمدن اسلامی
۲. تکمیل توانمندیهای علمی و قابلیت‌های پژوهشی دانشجویان مقطع کارشناسی در دروس حوزوی و دروس تخصصی رشته تاریخ و تمدن ملل اسلامی
۳. ایجاد زمینه برای ورود به مقطع دکتری و نیز پرورش افراد متعهد و متخصص جهت انجام پژوهشهای علمی در این زمینه
۴. تربیت و تامین مدرسان شایسته جهت تدریس در دروس عمومی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی
۵. توسعه و ارتقاء آگاهیهای جامعه در زمینه‌های تخصصی فرهنگ و تمدن اسلامی

۲- ضرورت:

با توجه به نقش و اهمیت فرهنگ و تمدن اسلامی در تمدن بشری و به ویژه در تحول علمی غرب و رنسانس، و نیز اهمیت معرفی و شناخت زمینه‌ها و بستر فرهنگی و تمدنی که باعث تقویت هویت ملی و اسلامی می‌گردد، و در عین حال بازشناسی سابقه کهن و درخشان علمی و تمدنی ایران و جهان اسلام، پرداختن به این رشته در مقطع کارشناسی ارشد ضروری می‌نماید که امیدواریم در اجرای این اهداف موفق باشیم.

۳- شرایط ورود به دوره کارشناسی ارشد رشته تاریخ و تمدن ملل اسلامی:

- داشتن حداقل گواهینامه کارشناسی مورد تایید وزارت علوم تحقیقات و فناوری می‌باشند.
- عدم اشتغال به تحصیل در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی
- گذراندن دروس پیش نیاز و کمبود برای داوطلبانی که رشته تحصیلی دوره کارشناسی آنها متناسب با رشته تاریخ

و تمدن ملل اسلامی نباشد تعداد این واحدها تا سقف ۲۴ واحد و به تشخیص گروه خواهد بود.

- موفقیت در امتحان ورودی و مصاحبه شفاهی

۴- طول دوره:

طول دوره مقطع کارشناسی ارشد رشته تاریخ و تمدن ملل اسلامی در دانشگاه علوم اسلامی رضوی با احتساب زمان دروس حوزوی حداکثر ۵ سال است و دروس به صورت واحدی ارائه می شود زمان تدریس هر واحد نظری ۱۷ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی است.

۵- برنامه درسی دوره:

برنامه دوره کارشناسی ارشد رشته تاریخ و تمدن ملل اسلامی ۱۱۲ واحد به شرح زیر می باشد.

الف: دروس حوزوی ۸۰ واحد (به شرح ضمیمه)

ب: دروس اختصاصی ۲۸ واحد

ج: پایان نامه ۴ واحد

- دانشجویان موظفند برای هر درس تخصصی حداقل یک پژوهش یا ترجمه یک متن، بعنوان تکلیف درسی ارائه نمایند.

- دانشجویان باید بتوانند از متون تخصصی به زبان عربی به صورت تخصصی و نیز از زبان انگلیسی در حد نیاز استفاده نمایند.

فصل دوم

جدول‌های دروس

۱. دروس حوزوی

پیشنیاز و زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	عملی	نظری	جمع			
		۶۸	۶۸	۴	اصول فقه متوسط ۱	۱
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	اصول فقه متوسط ۲	۲
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	اصول فقه متوسط ۳	۳
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	اصول فقه متوسط ۴	۴
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	اصول فقه متوسط ۵	۵
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	اصول فقه متوسط ۶	۶
		۶۸	۶۸	۴	فقه عالی ۱	۷
به ترتیب		۵۱	۵۱	۳	فقه عالی ۲	۸
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	فقه عالی ۳	۹
به ترتیب		۵۱	۵۱	۳	فقه عالی ۴	۱۰
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	فقه عالی ۵	۱۱
به ترتیب		۵۱	۵۱	۳	فقه عالی ۶	۱۲
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	فقه عالی ۷	۱۳
به ترتیب		۵۱	۵۱	۳	فقه عالی ۸	۱۴
اصول فقه متوسط ۶		۶۸	۶۸	۴	اصول فقه عالی ۱	۱۵
به ترتیب		۵۱	۵۱	۳	اصول فقه عالی ۲	۱۶
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	اصول فقه عالی ۳	۱۷
به ترتیب		۵۱	۵۱	۳	اصول فقه عالی ۴	۱۸
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	اصول فقه عالی ۵	۱۹
به ترتیب		۵۱	۵۱	۳	اصول فقه عالی ۶	۲۰
به ترتیب		۶۸	۶۸	۴	اصول فقه عالی ۷	۲۱
به ترتیب		۵۱	۵۱	۳	اصول فقه عالی ۸	۲۲
				۸۰ واحد	جمع:	

* این جدول در جلسه ۲۸۱ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۷۳/۶/۶ برای برنامه کارشناسی ارشد علوم اسلامی ویژه

دانشگاه علوم اسلامی رضوی به تصویب رسیده است.

۲- دروس تخصصی کارشناسی ارشد رشته تاریخ و تمدن ملل اسلامی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت	پیشنیاز
۱.	فلسفه علمی و نظری تاریخ	۲	۳۴	-
۲.	تاریخ تحلیلی اسلام از ظهور اسلام تا سقوط امویان	۲	۳۴	-
۳.	تاریخ تحلیلی اسلام از ظهور عباسیان تا سقوط بغداد	۲	۳۴	تاریخ تحلیلی اسلام از ظهور اسلام تا سقوط امویان
۴.	تاریخ تحلیلی اسلام از سقوط بغداد تا پایان صفویه	۲	۳۴	تاریخ تحلیلی اسلام از ظهور عباسیان تا سقوط بغداد
۵.	تاریخ تحلیلی اسلام در مغرب و اندلس	۲	۳۴	تاریخ تحلیلی اسلام از سقوط بغداد تا پایان صفویه
۶.	تاریخ علوم در تمدن اسلامی ۱	۲	۳۴	-
۷.	تاریخ علوم در تمدن اسلامی ۲	۲	۳۴	تاریخ علوم در تمدن اسلامی ۱
۸.	جغرافیای تاریخی جهان اسلام	۲	۳۴	-
۹.	شناخت مآخذ تاریخ و تمدن اسلام	۲	۳۴	-
۱۰.	زبان انگلیسی تخصصی ۱	۲	۳۴	-
۱۱.	زبان انگلیسی تخصصی ۲	۲	۳۴	زبان انگلیسی تخصصی ۱
۱۲.	اسلام شناسی در غرب	۲	۳۴	-
۱۳.	تاریخ تعلیم و تربیت در اسلام	۲	۳۴	-
۱۴.	تاریخ هنر و معماری در تمدن اسلامی	۲	۳۴	-
۱۵.	پایان نامه	۴		
	جمع کل :	۳۲		

فصل سوم سرفصل دروس

سرفصل دروس حوزوی

اصول فقه متوسط (۱)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اصول فقه استدلالی

سرفصل:

- حجیت قطع

- امارات

- ظواهر کتاب

- اجماع منقول

منابع درس:

- رسائل شیخ انصاری

اصول فقہ متوسط (۲)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشیناز: اصول فقہ متوسط (۱)

هدف: آشنایی با اصول فقہ استدلالی

سرفصل:

- شہرت فتوایی

- خبر واحد

- ادلہ حجیت خبر واحد

منابع درس:

- رسائل شیخ انصاری

اصول فقه متوسط (۳)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه متوسط (۲)

هدف: آشنایی با اصول فقه استدلالی

سرفصل:

- اصول عملیه

- شک در تکلیف

- دوران امر بین حرام و غیر واجب

- دوران امر بین واجب و غیر حرام

- شک در مکلف به

- دوران امر بین حرام و غیر واجب، شبهه موضوعیه - شبهه محصوره

منابع درس:

- رسائل شیخ انصاری

اصول فقه متوسط (۴)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه متوسط (۳)

هدف: آشنایی با اصول فقه استدلالی

سرفصل:

- (ادامه شک در مکلف به)
- دوران امر بین حرام و غیر واجب - شبهه غیر محصوره - شبهه حکمیه
- دوران امر بین واجب و غیر حرام

منابع درس:

- رسائل شیخ انصاری

اصول فقه متوسط (۵)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه متوسط (۴)

هدف: آشنایی با اصول فقه استدلالی

سرفصل:

- ادامه شک در مکلف به
- دوران امر بین واجب و حرام
- استصحاب

منابع درس:

- رسائل شیخ انصاری

اصول فقه متوسط (۶)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه متوسط (۵)

هدف: آشنایی با اصول فقه استدلالی

سرفصل:

- شروط استصحاب
- تعارض استصحاب با بعضی از امارات
- تعارض استصحاب با قرعه
- تعارض استصحاب با سایر اصول عملیه
- تعارض دو استصحاب
- تعادل و تراجیح

منابع درس:

- رسائل شیخ انصاری

فقه عالی (۱)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: گذراندن یک دوره فقه استدلالی (در محور بیع و شراء)

سرفصل:

- تعریفهای بیع و اشکالات آنها، بیع معاواة - شش قول در معاطات، دلیل درستی معاواة، معاواة عقد لازم است -
ضمنی چیست - اباحه معوض چیست؟ معاطات چه پیامدهایی دارد؟ بیع یا صیغه: اگر دو نفر با عقد فاقد شرایط
معامله کنند وظیفه آنها چیست؟ الفاظ ایجاب و قبول، آیا عربی خواندن صیغه لازم است؟ - اگر چیزی با عقد فاسد
گرفته شود باید فوراً به مالک برگردانده شود.

منابع درس:

- مکاسب شیخ انصاری

فقه عالی (۲)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه عالی (۱)

هدف: گذراندن یک دوره فقه استدلالی (در محور بیع و شراء)

سرفصل:

- مثلی و قیمی و نظریات مختلف - اگر مثل در مثلی، جز با بهای گرانتر یافت نشود - ضمان در مثلی چگونه است؟
اگر آنچه با عقد فاسد فروخته شود، قیمی باشد - روایت درباره اینکه اگر کالای تلف شده قیمی باشد - ضامن شدن
عین مال به چه معناست؟ غرامت پرداختی، از آن مالک است - شرایط دو طرفه معامله: ۱. بلوغ - خرید و فروش
کودک اعتبار ندارد - ۲. قصد ۳. موجب و قابل، باید معین باشد.

۳. اختیار - اکراهی که معاملات را بی اثر سازد، چیست؟

اگر کسی از روی اکراه معامله کند و سپس راضی شود - شرط چهارم در عقد اجازه مالک برای عید - شرط پنجم عقد
- هر دو طرف باید مالک یا ماذون باشند - بیع فضولی و انواع آن - داستان عروه باری - روایات درستی بیع فضولی -
منکران درستی عقد فضولی به ادله اربعه استدلال کرده اند - اگر پیش از فروختن فضولی مانع او را منع کرده باشد - بیع
فضولی برای خودش در بیع فضولی ممکن است مالی، عین، یا ذمه باشد - بیع فضولی ممکن است عقدی یا معاطاتی
باشد.

منابع درس:

- مکاسب شیخ انصاری - بیع

فقه عالی (۳)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه عالی (۲)

هدف: گذراندن یک دوره فقه استدلالی (در محور بیع و شراء)

سرفصل:

- اجازه - اجازه کاشف است یا ناقل؟ هر یک از طرفین عقد می‌تواند پیش از انشاء طرف دیگر عقد را باطل کند - یکی از شرایط اجازه آن است که قبلاً رد نکرده باشد - شرایط اجازه دهنده (مجیز) - منظور از فساد بیع - اگر کسی با اعتقاد به نادرست بودن معامله چیزی را بفروشد و بعد اشتباه او روشن شود - نظریات مختلف درباره آنچه اجازه داده می‌شود (مجان)، اگر چند عقد پی در پی بر مال مجیز صورت گیرد احکام رد و تصرفات سازگار با مالک - حکم مالک با مشتری همان حکم مشتری با فضولی است - غرامت چیست؟ اگر فضولی مال خود را با مال دیگری با هم بفروشد - اگر مالک نصف خانه، نیمه نامعین آن را بفروشد - فروش چیزهای مالک شدنی و غیر آنها - تصرف در مال و جان دیگران - ولایت مستقل از آن علماست - ولایت مؤمنان عادل - مؤمنی که در غیاب حاکم می‌خواهد متصدی کاری شود باید عادل باشد - معنی آیه «لا تقریوا مال الیتیم»

منابع درس:

- مکاسب شیخ انصاری - بیع

فقه عالی (۴)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه عالی (۳)

هدف: گذراندن یک دوره فقه استدلالی

سرفصل:

شرایط عوض و معوض - انواع زمین و احکام آنها - زمین احیا شده پس از موات بودن - اجازه تصرف برای اثبات حق اختصاص از کجاست؟

فروش وقف - فروش وقف منقطع جایز است - فروش وقف در کجا جایز است تصرف در مالهای واقفی - اختلاف در جواز فروش وقف - صورتهایی که وقف را نمی توان فروخت صورتهایی که بیع وقف جایز است.

۱. اگر به گونه ای خراب شود که دیگر نتوان از آن استفاده کرد.

۲. اگر به گونه ای خراب شود که فایده چندانی نداشته باشد.

۳. اگر به گونه ای خراب شود که فایده اش نزدیک به صفر باشد.

۴. اگر فروش آن به سود موقوف علیه باشد.

۵. در صورت نیاز و ضرورت شدید برای موقوف علیه

۶. خود واقف فروش آن را به هنگام نیاز شرط کرده باشد.

۷. میان گروه موقوف علیه، اختلاف شدیدی پدید آید که احتمال نابودی مال وقف برود.

۸. اختلاف آنان مایه ضرر بزرگی شود.

۹. اختلاف آنان مایه فساد و خونریزی باشد - اسباب خارج شدن مال از حالت «ملک طلق»

الف: کنیزام ولد (صاحب فرزند) شود - در چند جا فروش ام ولد جایز است:

۱. در صورتی که جنایتی کند

۲. اگر حقی پیدا کند که مراعات آن لازم تر باشد، مانند اسلام

۳. مالکیت مولی بر این کنیز پس از مفلس شدن و محجور شدن او باشد

ب. مال، رهنی باشد - آیا اجازه مرتهن کاشف است یا ناقل؟ اگر برده جنایت خطایی (از روی اشتباه) مرتکب شود بیع

او درست است.

شرایط عوضین:

۱. توانایی تحویل - اگر میان شرط بودن چیزی و مانع بودن آن شک کنیم.

آیا غرر در صلح هم می آید؟

منابع درس:

- مکاسب شیخ انصاری - بیع

فقه عالی (۵)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه عالی (۴)

هدف: گذراندن یک دوره فقه استدلالی

سرفصل:

مسئله: فروش برده فراری به تنهایی جایز نیست

مسئله: فروش برده فراری با ضمیمه درست است

مسئله: اندازه مثنی هم باید معین باشد

مسئله: باید اندازه ثمن معین باشد

مسئله: آیا اندازه گیری به روش غیر عادی جایز است - میزان شناخت مکیل و موزون چیست؟

مسئله: اگر بایع اندازه کار را معین کند اندازه گیری جایز است

مسئله: فروش پارچه و زمین بدون اندازه گیری جایز است

مسئله: فروش بخشی از یک مجموعه متساوی الاجزا جایز است آیا فروش یک صاع از یک خرمن جایز است؟

مسئله: اگر کالایی را قبلاً دیده باشد آیا اینک می توان به اوصاف قبلی آن اعتماد کند؟

مسئله: آنچه آزمایش آن را فاسد می کند بدون آزمایش می توان فروخت

مسئله: فروش مشک در ناهه آهو جایز است

مسئله: فروش مال مجهول و نامعلوم حتی با ضمیمه کردن مال معلوم جایز نیست

مسئله: می توان مقدار تقریبی ظرف را از مجموع وزن کم کرد

مسئله: فروش کالا با ظرف آن، در حالی که وزن مجموع روشن باشد جایز است

مسئله: نجس (افزودن ساختگی بر قیمت جنس) جایز نیست

مسئله: اگر مال کسی نزدش باشد که خودش هم از مصادیق مصرف آن است آیا می تواند برای خود بردارد؟

مسئله: احتکار مواد خوراکی و حکم فقهی آن

مسئله: آداب تجارت

منابع درس:

- مکاسب شیخ انصاری

فقه عالی (۶)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: گذراندن یک دوره فقه استدلالی

سرفصل:

خیارات:

معنای خیار - بیع بر حسب اصل لازم است - انواع خیار (هفت یا چهارده نوع) خیار مجلس:

مسئله: اگر طرفین عقد یک نفر باشد، آیا خیار مجلس دارد؟

مسئله: موارد استثنایی خیار مجلس

مسئله: خیار مجلس از چه زمانی شروع می شود؟

مسئله: چه چیزهایی خیار مجلس را ساقط می کند

فرع: مورد عدم جواز شرط کردن خیار مجلس

مسئله: اسقاط خیار مجلس پس از عقد

مسئله: اگر کسی را مأمور انتخاب (فسخ یا ابقاء) کند

مسئله: یکی از مسقطات، جدا شدن متبایعان است.

مسئله: اگر به اکراه یکی از آندو را از مجلس بیرون برود، خیار مجلس چه می شود؟

مسئله: آیا پس از زوال اکراه خیار ادامه دارد؟

خیار حیوان:

مسئله: یکی از مسقطات این خیار تصرف است

مسئله: این خیار به مشتری اختصاص دارد

مسئله: کنیز با غیر آن تفاوتی ندارد

مسئله: آغاز این خیار از زمان عقد است و تا سه روز ادامه دارد

مسئله: دو شب، میان سه روز نیز در زمان خیار داخل است.

مسئله: مسقطات خیار حیوان: تصرف دال بر رضا

مسئله: تصرف از چهار جهت دلالت بر رضا می کند

مسئله: خیار می تواند متصل به عقد یا جدای از آن باد

مسئله: اگر زمان خیار نامعلوم باشد یا مدتی ذکر نشود عقد باطل است.

مسئله: آغاز این خیار، زمان عقد است.

مسئله: می توان خیار را برای اجنبی قرارداد.

مسأله: می‌توانند خیار را معلق به کسب تکلیف از کسی کنند
مسأله: بیع الشرط از انواع خیار الشرط است.

خیار غبن - شرایط خیار غبن:

مسأله: دو چیز در خیار غبن شرط است.

۱. نداشتن قیمت جنس از سوی مغبون

۲. تفاوت قیمت زیاد باشد.

مسأله: ظهور غبن شرط شرعی پیدایش این خیار است.

مسأله: خیار غبن به این امور ساقط می‌شود.

۱. اسقاط

۲. اشتراط

۳. تصرف مغبون به گون‌های که مسقط باشد

۴. تصرف مشتری مغبون پیش از علم به غبن به گونه‌ای که آن را از ملک خود بیرون کند.

مسأله: خیار غبن در همه انواع معاوضه جاری است.

مسأله: آیا خیار غبن به صورت فور است یا «تراخی»

منابع درس:

- مکاسب شیخ انصاری - بیع

فقه عالی (۷)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه عالی (۶)

هدف: گذراندن یک دوره فقه استدلالی

سرفصل:

پنجم: خیار تأخیر:

شرایط خیار تأخیر

۱. تحویل نگرفتن کالا (عدم قبض بیع)

۲. نگرفتن تمام بها (عدم قبض تمام ثمن)

۳. شرط نکردن تأخیر تسلیم

۴. کالا باید، عین یا چیزی شبیه آن باشد

مسئله: چیزهایی که این خیار را ساقط می‌کند.

۱. اسقاط پس از سه روز

۲. شرط سقوط آن در متن عقد

۳. پرداخت بها از سوی مشتری پس از سه روز

۴. گرفتن بهای کالا از مشتری

مسئله: خیار تأخیر فوری است یا با تأخیر (تراخی)؟

مسئله: اگر کالا پس از سه روز تلف شود به حساب فروشنده است.

مسئله: کالاهای فاسد شدنی یک روز بیشتر مهلت ندارد

ششم: خیار رؤیت

مسئله: مورد این خیار، فروش عین شخصی است.

مسئله: فوری بودن خیار بلافاصله پس از رؤیت

مسئله: این خیار با خودداری از اقدام فوری، ساقط می‌شود.

مسئله: خیار رؤیت در همه عقود جریان دارد

مسئله: اختلاف فروشنده، خریدار در زمینه اختلاف اوصاف

مسئله: خرید پارچه‌های که بخشی از آن بافته نشده است.

هفتم: خیار عیب

مسئله: ظهور عیب در کالا، موجب سلطه مشتری بر خیار است.

مسقطات خیار عیب:

۱. تصریح به سقوط در متن عقد

۲. تصرف در کالا

۳. تلف عین کالا - نزدیکی با کنیز مانع از رد اوست - تبعیض (تجزیه معامله) با عیب قبلی

مسأله: موارد سقوط ارش و باقی ماندن حق رد

مسأله: موارد سقوط رد و ارش هر دو - فروش چیزی بدون ذکر عیب

مسأله:

۱. اختلاف فروشنده و خریدار

۲. اختلاف در موجب خیار

۳. اختلاف در مسقط خیار

۴. اختلاف در فسخ سخن در معنای عیب - سخن در برخی افراد عیب

مسأله: باکره نبودن عیب نیست

مسأله: هرگونه بیماری عیب است

خاتمه: چند عیب پراکنده

مسأله: ارش مساوی است با تفاوت صحیح و معیّب

مسأله: اختلاف قیمت گذاران

منابع درس:

- مکاسب شیخ انصاری - بیع

فقه عالی (۸)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه عالی (۷)

هدف: گذراندن یک دوره فقه استدلالی

سرفصل:

شروطی که عقد به آنها تعلق می‌گیرد - شرایط صحت شرط - احکام خیار

مسئله: اگر خیار از آن اجنبی باشد و بمیرد

مسئله: خیار با تصرف ساقط می‌شود

مسئله: آیا فسخ با خود تصرف ساقط می‌شود

مسئله: غیر صاحب خیار نباید در عین تصرفی کند که مانع فسخ باشد

مسئله: اثر خیار تنها تزلزل ملک است

مسئله: کالای فروخته شده در ضمانت کسی است که خیار ندارد

مسئله: در زمان خیار تسلیم کالا یا بهای آن واجب نیست

مسئله: خیار با تلف کالا، از میان نمی‌رود.

مسئله: در صورت فسخ، کالا با ضمانت در دست خریدار می‌ماند.

نقد و نسیه:

مسئله: اطلاق عقد به معنای نقد است

مسئله: تأخیر در پرداخت بهاء با شرط دقیق زمان جایز است

مسئله: اگر جنسی را نقداً به یک بها و نسیه به بهای بیشتر بفروشد

مسئله: پرداخت بها پیش از وقت مقرر واجب نیست

مسئله: تأخیر در پرداخت قیمت در معامله نقدی جایز نیست

مسئله: اگر چیزی را نسیه بخرد، می‌تواند همان را به فروشنده دیگری نقد بفروشد.

مسئله: هر دو طرف عقد باید آنچه را طرف دیگر، با معامله مستحق شده به او بدهد

مسئله: فروشنده باید کالا را از مزاحم خالی کند

مسئله: خودداری بایع از تسلیم

احکام قبض:

مسئله: از احکام قبض، انتقال ضمان است.

مسئله: تلف ثمن معین از قبل مانند: تلف کالای معین است

مسئله: فروش کالای مکمل و موزون قبل از قبض جایز نیست.

منابع درس:

- مکاسب شیخ انصاری

اصول فقه عالی (۱)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه متوسط

هدف: گذراندن یک دوره اصول فقه استدلالی

سرفصل:

۱. موضوع علم - موضوع علم اصول
۲. انواع وضع در لفظ
۳. استعمال مجازی
۴. به کاربردن لفظ در معنای شخصی و نوعی
۵. الفاظ تنها برای معانی وضع شده نه مرادات
۶. معنای مرکبات همان معانی مفردات است
۷. حقیقت و مجاز و علائم آنها
۸. احوال لفظ
۹. حقیقت شرعیه
۱۰. صحیح و اعم
۱۱. اشتراک لفظی
۱۲. استعمال لفظ در بیش از یک معنی
۱۳. مشتق

منابع درس:

- کفایة الاصول - ملا محمد کاظم خراسانی

اصول فقه عالی (۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه (۱)

هدف: گذراندن یک دوره اصول فقه استدلالی

سرفصل:

- ماده امر

- صیغه امر

- اجزاء

- مقدمه واجب

منابع درس:

- کفایة الاصول - ملا محمد کاظم خراسانی

اصول فقه عالی (۳)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه عالی (۲)

هدف: گذراندن یک دوره اصول فقه استدلالی

سرفصل:

- مسأله ضد
- حکم امر امر با علم وی به انعقاد شرط آن
- تعلق امر و نهی به طبایع
- نسخ و جوب
- وجوب تخییری
- وجوب کفایی
- وجوب موقت
- امر به امر
- امر بعد از امر
- ماده نهی
- اجتماع امر و نهی

منابع درس:

- کفایة الاصول - ملا محمد کاظم خراسانی

اصول فقه عالی (۴)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه عالی (۳)

هدف: گذراندن یک دوره اصول فقه استدلالی

سرفصل:

- آیا نهی ارزشی مقتضی فساد است؟
- مفهوم شرط
- مفهوم وصف
- مفهوم غایت
- مفاد ادوات استثناء
- مفهوم لقب و عدد
- عام و خاص

منابع درس:

- کفایة الاصول - ملا محمد کاظم خراسانی

اصول فقه عالی (۵)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه عالی (۴)

هدف: گذراندن یک دوره اصول فقه استدلالی

سرفصل:

- مطلق و مقید

- مجمل و مبین

- قطع

- ظواهر الفاظ

- اجماع منقول

منابع درس:

- کفایة الاصول - ملا محمد کاظم خراسانی

اصول فقه عالی (۶)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه عالی (۲)

هدف: گذراندن یک دوره اصول فقه استدلالی

سرفصل:

- شهرت در فتوی
- خیر واحد
- برائت
- تخییر
- اشتغال

منابع درس:

- کفایة الاصول - ملا محمد کاظم خراسانی

اصول فقه عالی (۷)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه عالی (۶)

هدف: گذراندن یک دوره اصول فقه استدلالی

سرفصل:

- تنبیهات اشتغال

- شرائط اصول

- استصحاب

منابع درس:

- کفایة الاصول - ملا محمد کاظم خراسانی

سرفصل دروس تخصصی تاریخ و تمدن ملل اسلامی

در مواردی که دانشجو از رشته غیر مرتبط قبول شده باشد، موظف به گذراندن واحدهای پیشنهادی است. شده از طرف گروه به شرح زیر مطابق سرفصل دوره کارشناسی می‌باشد.

۱- تاریخ تشکیلات اسلامی (۲ واحد)

۲- تاریخ مصر و شام (۲ واحد)

۳- تاریخ هنر و معماری در اسلام (۲ واحد)

۴- جغرافیایی تاریخی در اسلام (۲ واحد)

۵- اسلام‌شناسی در غرب (۲ واحد)

۶- تاریخ مغرب و اندلس (۲ واحد)

۷- تاریخ خلافت عباسی تا پایان آل بویه (۲ واحد)

۸- تاریخ سلاجقه (۲ واحد)

۹- تاریخ صفویه (۲ واحد)

۱۰- تاریخ عثمانی و خاورمیانه (۲ واحد)

۱۱- تاریخ نهادهای آموزشی در اسلام (۲ واحد)

۱۲- شناخت مآخذ تاریخ اسلام (۲ واحد)

۱۳- کلیات فرهنگ و تمدن اسلامی

جمع واحدهای پیشنهادی ۲۶ واحد می‌باشد.

در صورتی که دانشجو به ادبیات عرب تسلط نداشته باشد، لازم است دروس صرف و نحو را در حد تأیید استادان مربوطه بگذراند.

با توجه به اهمیت زبان انگلیسی در رشته تاریخ و تمدن ملل اسلامی لازم است دانشجو دروس مربوطه را گذرانده و تأیید رسمی از گروه زبان اخذ نماید.

۲- دروس تخصصی کارشناسی ارشد رشته تاریخ و تمدن ملل اسلامی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت	پیشنیاز
۱.	فلسفه علمی و نظری تاریخ	۲	۳۴	-
۲.	تاریخ تحلیلی اسلام از ظهور اسلام تا سقوط امویان	۲	۳۴	-
۳.	تاریخ تحلیلی اسلام از ظهور عباسیان تا سقوط بغداد	۲	۳۴	تاریخ تحلیلی اسلام از ظهور اسلام تا سقوط امویان
۴.	تاریخ تحلیلی اسلام از سقوط بغداد تا پایان صفویه	۲	۳۴	تاریخ تحلیلی اسلام از ظهور عباسیان تا سقوط بغداد
۵.	تاریخ تحلیلی اسلام در مغرب و اندلس	۲	۳۴	تاریخ تحلیلی اسلام از سقوط بغداد تا پایان صفویه
۶.	تاریخ علوم در تمدن اسلامی ۱	۲	۳۴	-
۷.	تاریخ علوم در تمدن اسلامی ۲	۲	۳۴	تاریخ علوم در تمدن اسلامی ۱
۸.	جغرافیای تاریخی جهان اسلام	۲	۳۴	-
۹.	شناخت مآخذ تاریخ و تمدن اسلام	۲	۳۴	-
۱۰.	زبان انگلیسی تخصصی ۱	۲	۳۴	-
۱۱.	زبان انگلیسی تخصصی ۲	۲	۳۴	زبان انگلیسی تخصصی ۱
۱۲.	اسلام شناسی در غرب	۲	۳۴	-
۱۳.	تاریخ تعلیم و تربیت در اسلام	۲	۳۴	-
۱۴.	تاریخ هنر و معماری در تمدن اسلامی	۲	۳۴	-
۱۵.	پایان نامه	۴		
	جمع کل :	۳۲		

فلسفه علمی و نظری تاریخ

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی تحلیلی با مفهوم، ابعاد و نظریه‌های فلسفه تاریخ

سرفصل:

تعریف فلسفه تاریخ و رابطه آن با فلسفه تاریخ، دیدگاهها درباره علیت تاریخ، جایگاه تاریخ در طبقه‌بندی علوم، فیلسوفان بزرگ تاریخ (هگل، مارکس، توین بی و...)

مکاتب نوین تاریخ‌نگاری در غرب (مکتب آلمان - مکتب انگلیسی آمریکایی - مکتب فرانسوی) تاریخ‌نگاری اسلامی، معانی و مفاهیم مختلف تاریخ، تاریخ نقلی و تاریخ علمی، فلسفه نظری تاریخ، هدف تاریخ، مکانیسم حرکت و محرک، فلسفه علم تاریخ، قانون بندیهای تاریخ، امکان تجزیه در تاریخ، تفاوت علم تاریخ با علوم دیگر، فلسفه تاریخ از دیدگاه قرآن و نهج البلاغه

لازم است دانشجویان با راهنمایی استاد مربوطه در یک موضوع به صورت تخصصی تحقیق نمایند.

منابع اصلی درس:

فلسفه نوین تاریخ (توین بی) جامعه و تاریخ (مرتضی مطهری)، تاریخ چیست؟ (آ. اچ کا) تاریخ چیست؟ (ماروهری)، تاریخ در ترازو (عبدالحسین زرین کوب)، بخشی از مجموعه روشهای پژوهش در تاریخ (ترجمه گروه مترجمان بنیاد پژوهشهای اسلامی)، السنن التاریخیه فی القرآن الکریم (محمد باقر صدر)، ستهای اجتماعی و فلسفه تاریخ در قرآن (محمد باقر صدر) فلسفه تاریخ (مرتضی مطهری)

منابع فرعی:

بینش تاریخی قرآن (یعقوب جعفری)، فلسفه تقدیر علمی (علی شریعتی)، طلوع و غروب تمدن‌ها (عبدالکریم بی‌آزار شیرازی)، التفسیر الاسلامی للتاریخ (عمادالدین خلیل)، درک تاریخ (ترجمه دکتر طوسی)، تمدن در بوته آزمایش (آرنولد توین بی)، فقر تاریخ‌نگری (کارل پوپر)، قهرمان در تاریخ (هوگ سیدنی) بیشش تاریخ نهج البلاغه (یعقوب جعفری) عقل در تاریخ.

تاریخ تحلیلی اسلام از ظهور اسلام تا سقوط امویان

تعداد واحد : ۲ واحد

توع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : آشنایی تخصصی دانشجویان با حوادث، تشکیلات و گرایشهای اسلامی از آغاز ظهور اسلام تا پایان دوره خلفای اموی

سرفصل دروس:

تاریخ سیاسی و اجتماعی اسلام و آغاز تا پایان عصر امویان
عرب و عربستان پیش از ظهور اسلام، وضعیت جهان در آستانه ظهور اسلام بعثت و تبلیغات پیامبر اکرم (ص)، هجرت (علل و نتایج) ، بررسی تحلیلی غزوات و سریه ها، حوادث مقارن فوت پیامبر (ص)، جانشینی پیامبر (ص) تشکیلات اسلامی در دوره پیامبر (ص)، خلفای راشدین، فتوحات تشکیلات حکومتی خلفای راشدین، معاویه و سیاست او در حکومت مطالعه و بررسی تحلیلی دولت امویان، تشکیلات حکومتی عصر اموی، فرقه ها و گرایشهای مذهبی در عصر اموی بررسی علل انقراض امویان.
لازم است دانشجوی یک موضوع تحقیق تخصصی را بطور دقیق و با نظارت و تایید استاد مربوطه انجام دهد.

منابع اصلی درس:

سیره ابن اسحاق و ابن هشام ، تاریخ طبری، تاریخ یعقوبی، مروج الذهب (مسعودی)، تجارب الامم (مسکویه رازی) ، الکامل فی التاریخ (ابن اثیر) المنتظم فی التاریخ (ابن جوزی) ، البدایه و النهایه (ابن کثیر) ، مغازی (واقدی) ، الطبقات الکبری (محمد بن سعد) فتوح البلدان (بلاذری) العقد الفرید (ابن عبدربه)، المعارف (ابن قتیبه و دینوری)، سنی الملوک الارض و الانبیاء (حمزه اصفهانی)

منابع فرعی درس:

الصحیح من السیره النبوی الاعظم (جعفر مرتضی عاملی)، تاریخ پیامبر اسلام (آیتی) ، سقیفه (مظفر) دولت امویان (طقوش)، مرجئه (رسول جعفریان)، علل شکل گیری خوارج (شکرالله خاکنند)، تاریخ تمدن اسلام (جرحی زیدان)، فرقه های اسلامی در شام عصر اموی (حسین عطوان) جنبشهای شیعی در تاریخ اسلام (هاشم معروف الحسنی).

تاریخ تحلیلی اسلام از ظهور عباسیان تا سقوط بغداد

تعداد واحد : ۲ واحد

توع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ تحلیلی اسلام از عصر نبوی تا سقوط امویان

هدف : آشنایی تخصصی دانشجویان با نحوه تحقیق و بررسی در مسائل تاریخی از آغاز شکل گیری خلافت عباسی (۱۳۲ هـ) تا سقوط بغداد (۶۵۶ هـ) و دولتهای مستقل و نیمه مستقل در این مقطع زمانی

سرفصل درس:

آغاز دعوت و علل پیروزی عباسیان ، بررسی تحلیلی دوره اول عباسی ، نقش ایرانیان در دستگاه خلافت، نهضتهای مذهبی و سیاسی ، روابط خارجی ، تشکیلات دولتی ، بررسی و نفوذ ترکان در دستگاه خلافت و تجزیه قدرت خلافت، پیدایی دولتهای مستقل در شرق و غرب (طاهریان ، صفاریان ، سامانیان ، ادریسیان ، اغلبیان، طولونیان ، اخشیدیان)، دوره امیر الامرای، حکومت آل بویه، سلجوقیان ، دعوت فاطمیان ، تصرف مصر به دست المعز، خلافت فاطمیان تا سلطه ایوبیان، جنگهای صلیبی، حمله چنگیز و هولاگو، دوره ایلخانان و انقراض عباسیان ، بررسی نهضتهای دینی ، سازمانهای دولتی ، تشکیلات اداری و رابطه این دولتها با یکدیگر
لازم است دانشجوی یک موضوع تحقیقی را بطور تخصصی و دقیق با نظارت استاد انجام دهد.

منابع اصلی درس:

همه منابع معرفی شده در تاریخ اسلام ۱ و رسوم دار الخلافه (هلال الصابی)، ذیل تجارت الامم، راحة الصدور و آیه السرور (راوندی) ، سلجوقنامه (ظهیرالدین نیشابوری)، تاریخ بیهقی (ابوالفضل بیهقی)، تاریخ آل سلجوقی (ابوطاهر خاتون)، رساله افتتاح الدعوه (قاضی نعمان) ، اتعاض الحنفاء (مقریزی)
جامع التواریخ (رشید الدین فضل الله) ، تاریخ جهانگشای (عطامک جوینی)، المختصر فی اخبار البشر (ابوالغداء) بدائع الزهور (ابن ایاس)، حسن المحاضره (سیوطی)

منابع فرعی درس :

تاریخ الاسلام (حسن ابراهیم حسن) ، اصناف در دوره عباسی (ترجمه هادی عالم زاده) سامانیان (جواد هروی)
تاریخ ایران کمبریج، تاریخ جنگهای صلیبی (استیون رانسیمان)

تاریخ تحلیلی اسلام از سقوط بغداد تا پایان صفویه

تعداد واحد : ۲ واحد

توع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ تحلیلی اسلام از ظهور عباسیان تا سقوط بغداد

هدف : آشنایی تخصصی دانشجویان با نحوه تحقیق و بررسی در مسائل تاریخی در دوره ممالیک و دولتهای عثمانی و صفوی

سرفصل دروس:

ممالیک : تاریخ سیاسی و اجتماعی اسلام در عصر ممالیک بحری و برجی برپایی مجدد خلافت عباسی در قاهره نقش و جایگاه خلیفه ، ممالیک در برابر ایلخانان ، ممالیک در برابر صلیبیان بررسی تحلیلی سهم ممالیک در حفظ و پیشبرد فرهنگ و تمدن اسلامی چگونگی سلطه سلطان سلیم بر مصر و انقراض حکومت ممالیک. عثمانی : چگونگی شکل گیری امیر نشین های دهگانه در آسیای صغیر، تشکیل حکومت عثمانی، فتح قسطنطنیه، تسلط بر مدیترانه و آفریقای شمالی ، فتوحات عثمانی در اروپای شرقی ، فرهنگ و تمدن و سازمان دولتی ، امپراطوری عثمانی و اروپا، ضعف و تجزیه عثمانی نفوذ انگلیس و فرانسه، وهابیان، زوال عثمانی و آغاز جمهوری. صفویه : زمینه تاریخی قراقویونلو و آق قویونلو، حکومت روحانی شیخ صفی و جانشینان او، شاه اسماعیل صفوی ، رسم شدن مذهب تشیع ، دفع ازبکان، شاه عباس و جانشینان او، جنگهای صفویه با عثمانی ، صفویه و اروپا، فرهنگ و تمدن اسلامی در عصر صفوی، زوال و سقوط صفویه حمله افغانها.

منابع اصلی:

السلوک المعرفه دول الملوک (مقریزی) بدائع الزهور (ابن ایاس) ، کنز الدرر و جامع الغرر (ابن ایبک) النجوم الزاهره (ابن تغری بردی) مفاکبه الخلان (ابن طولون) حسن المحاضره (سیوطی) تاریخ امپراطوری عثمانی (هامرپورگشتال) تاریخ امپراطوری عثمانی و ترکیه جدید (استانفوردجی) ، تاریخ عثمان (اسماعیل حقی) ، تاریخ امپراطوری عثمانی (وین و وسینیچ) ، احسن التواریخ (حسن روملو) بحر الجواهر علم الدفاتر (اصفهانی) بدایع الوقایع (واصفی) ، تاریخ عالم آرای عباسی (اسکندر منشی)

منابع فرعی:

تاریخ دولة الممالیک (سرویلیام مویر) شاه اسماعیل صفوی (پناهی سمنانی) ، دول الاسلام ، قراویونلوها (فاروق سومر) و دیار بکره (ابوبکر طهرانی) ، حبیب السیر (خواند میر) ، رستم التواریخ (محمد هاشم) سازمان اداری حکومت صفوی نظام ایالات در دوره صفویه (رهبربن) نقاوة الاثار فی ذکر الاخیار (محمود بن هدایت الله نظنزی) و...

تاریخ تحلیلی اسلام در مغرب و اندلس

تعداد واحد : ۲ واحد

توع واحد : نظری

پیشنیاز : تاریخ تحلیلی اسلام از سقوط بغداد تا سقوط صفویه

هدف : آشنایی با تاریخ حکومت مسلمین در اندلس و مغرب و بررسی و تجزیه و تحلیل اجمالی اهم حوادث سیاسی این منطقه

سرفصل دروس:

تاریخ حکومت مسلمین در اندلس و مغرب : اشاره ای به تاریخ اسپانیا قبل از رسیدن بدانجا، چگونگی فتح اندلس ، حکومت والیان بر اندلس، فرمانروایی امویان ، عبدالرحمن الداخل و یوم المساره، هشام بن عبد الرحمن ، پیروزی بر بیگانگان ، حکم بن هشام، شورشهای داخلی، واقعه ربهض ، عبدالرحمن اوسط ، تحریک کشیشهای مسیحی، حمله به طلیطه، عبدالرحمن الناصر و جانشینانش، وزارت ابن ابی عامر و فرزندانش، سقوط امویان، ملوک الطوائف (دولت بنی حمود، بنی عباد، بنی زیری، بنی جمهور، بنی ذی النون، بنی عامر، بنی هود) تشکیل دولت مرابطین، مرابطین در اندلس، ملوک الطوائف دوره دوم، موحدین، بنی نصر، تصرف اندلس به دست مسیحیان، اخراج مسلمانان از اندلس، وضعیت مدجنان (باشندگان) یا مورسکوها در اندلس.

استاد ضمن معرفی منابع مهم، یک موضوع تحقیقی را به دانشجویان به عنوان کار پژوهشی ارائه می نماید.

منابع اصلی درس :

تاریخ افتتاح الاندلس (ابن قوطیه) ، بیان المغرب (ابن عذاری) ، الحله السیراء (ابن ابار) الصله (ابن بشکوال) المعجب فی تلخیص اخبار المغرب (عبدالواحد مراکشی) ، نفع الطیب (مقرئ تلمسانی) ، الاحاطه فی اخبار الفرناطه (ابن خطیب) ، المقتبس (ابن حیان) ، جذوه المقتبس (حمیدی) ، قضاة قرطبه و علماء افریقیه (الخشنی)

منابع فرعی درس:

دوله الاسلام فی الاندلس (محمد عبدالله عنان) ، فجر الاندلس (حسین مونس) اسپانیای اسلامی (مونتهگمری وات) اندلس (آیتی) اسلام در غرب (نورالدین آل علی) تاریخ فتوحات مسلمین در اروپا (شکیب ارسلان)

تاریخ علوم در تمدن اسلامی ۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با سیر تحول و تکامل علوم لغت، نحو، بلاغت، کلام، فلسفه، فقه و اصول، علوم قرآنی و حدیث.

سرفصل:

- طبقه‌بندی علوم از دیدگاه دانشمندان مسلمان، علوم دخیله
- تاریخ پیدایش علم لغت، اولین لغویان در جهان اسلام، مهمترین آثار لغوی
- علت پیدایش علم نحو و بلاغت و ارتباط این علوم با قرآن کریم
- سیر تدوین حدیث، مهمترین آثار تالیفی محدثین، درایة الحدیث، مهمترین آثار حدیثی شیعه و اهل سنت
- علوم قرآنی، سیر پیدایش و تدوین نخستین کتب تفسیری، شیوه‌های مهم تفسیرنگاری مهمترین کتب تفسیری
- چگونگی رشد و توسعه علوم فلسفه و منطق، مهمترین فلاسفه اسلامی و آثار آنها، مخالفین فلسفه و فعالیت‌های آنها
- پیدایش علم کلام، معرفی و مهمترین آثار کلامی، فرقه‌ها و مذاهب مشهور کلامی
- سیر تدوین کتب فقهی و اصولی و معرفی مهمترین کتب فقهی و اصولی، ادوار فقه

منابع اصلی:

الفهرست (الندیم) بغية الوعاة (سیوطی)، المعرب (جوایقی)، طبقات الحنابلة (ابن رجب)، طبقات الشافعية الكبرى (سبکی) طبقات الشافعية (اسنوی)، دفع شبه التشبيه (ابن جوزی) الابانه (اشعری)، الانصاف (باقلانی)، الفهرست و رجال و اختیار معرفة الرجال (شیخ طوسی) و همه آثار رجالی و تراجم شیعه و اهل سنت.

منابع فرعی:

طبقات اعلام الشيعة (شیخ آقا بزرگ طهرانی)، معجم رجال الحدیث (آیت الله خوئی)، برخوردار اندیشه‌های سیاسی در اسلام (رضازاده لنگرودی)، فلسه و کلام اسلامی (وات)، اندیشه‌های کلامی شیخ مفید (مکدموت)، مذاهب الاسلامیین (بدوی)، تاریخ المذاهب الاسلامیه (ابوزهره)، تاریخ فقه و فقها (گرگی) و سایر آثار تالیف شده در این خصوص.

تاریخ علوم در تمدن اسلامی ۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تاریخ علوم در تمدن اسلامی ۱

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با مقام علم در اسلام و سیر تکاملی علوم در میان مسلمین و سهم بزرگ علمای مسلمان در تاریخ پزشکی، شیمی، ریاضی و نجوم

سرفصل:

علوم طبیعی و تجربی: طب، زمینه‌های طب اسلامی (جندیشابور، اسکندریه، طب پیامبر)، مترجمان و آغاز پزشکی اسلامی، پزشکی در قرون نخستین علی بن ربیع طبری، رازی، علی بن عباس مجوس، ابن سینا، پزشکی پس از ابن سینا، پزشکی در مصر و شام، اسپانیا و مغرب، خاندان ابن زهر، طب در ایران و هند ریاضی: آغاز ریاضیات اسلامی خوارزمی، خیام ابوالوفاء، ابن سینا، ابوریحان، غیاث‌الدین جمشید، اخوان الصفا، شیمی: داروسازی، نجوم و هیأت، فیزیک (معرفی مهمترین دانشمندان جهان اسلام در هر یک از این علوم و اشاره به مهمترین کارها و اکتشافات و ابتکارات علمی هر یک از این دانشمندان)، سهم مسلمین در تاریخ علم جهان، نقش ایرانیان در تاریخ علوم.

لازم است دانشجوی، با نظر استاد یک موضوع تحقیقی را بطور تخصصی مورد بررسی قرار دهد.

منابع اصلی:

عیون الانباء فی طبقات الاطباء (ابن ابی اصیبعه)، طبقات الاطباء و الحکماء (ابن جلجل)، انباه الرواة علی ابناء النحاة (قفطی)، طبقات الامم (قاضی صاعد اندلسی) تذکرة الحکالین (علی بن عیسی کحال)، الفهرست (الندیم)، تقویم الصحه (ابن بطلان) و فیات الاعیان (ابن خلکان)، احصاء العلوم (فارابی)

منابع فرعی:

تاریخ پزشکی در سرزمینهای خلافت شرقی (سیریل الگود)، تاریخ طب در ایران (محمود نجم‌آبادی)، علم و تمدن در اسلام (سید حسین نصر)، تاریخ نجوم اسلامی (آلفونسو نلینو)، تاریخ ریاضیات در دوره اسلامی (علی الدفاع)، گوشه‌هایی از ریاضیات دوره اسلامی (برگرن).

جغرافیای تاریخی در اسلام

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با دانش جغرافیا، مکاتب جغرافیایی و جغرافی نگاران جهان اسلام، بررسی جغرافیای تاریخی سرزمینهای شرقی و غربی خلافت

سرفصل:

تعریف جغرافیا، عوامل رشد و توسعه علم جغرافیا، تاثیر ایران، هند و یونان در جغرافیای اسلامی، دریانوردی مسلمانان، دوران شکوفایی و رشد علم جغرافیا، مکاتب، جغرافیای، جغرافیایی ریاضی، زیجهای بزرگ، کتب الانواء، مکتب نقشه‌نگاری اسلامی، بازرگانی و اکتشافات جغرافیایی مسلمین، انحطاط علم جغرافیا، فرهنگ‌های جغرافیایی، ادبیات نجومی، بررسی اجمالی جغرافیای تاریخی ایالتهای اسلامی شامل خراسان، ماوراء النهر، کرمان، مکران، قومس ایالت جبال، خوزستان، سیستان، آذربایجان، عربستان، شامات، مصر، مغرب، اندلس و صقلیه.

لازم است دانشجوی یکی از مناطق جهان اسلام را به عنوان تحقیق انتخاب و به بررسی جغرافیای تاریخی آن منطقه پردازد.

منابع اصلی:

تاریخ الادب الجغرافی العربی (کراتشکوفسکی)، الجغرافیا و الجغرافیین فی الاندلس (حسین مونس)، مساهمة الجغرافیین العرب و المسلمین فی صنع خریطه العالم (فواد سزکین)، رواد علم الجغرافیا عند المسلمین (علی الدفاع)، جغرافیا تاریخی کشورهای مسلمان (دکتر حسین قرچانلو)، خدمات مسلمانان به علم جغرافیا (نفیس احمد)، ابن ماجد و البرتقال (الدکتور عبدالهادی التازی) الانواء (ابن قتیبه دینوری)، صورة الارض (خوارزمی)، المسالک و الممالک (ابن خرداذبه)، المسالک و الممالک (اصطخری)، زیجهای مهم، نزهة المشتاق (ادریسی)، احسن التقاسیم فی معرفة الاتعالیم (مقدسی) و سایر آثار مهم جغرافیایی

شناخت مآخذ تاریخ اسلام

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

نقد و بررسی منابع مهم، مکتبها، گرایشها، شیوه‌های مهم تاریخ‌نگاری، تواریخ محلی، شناخت منابع مهم تاریخی؛ همچنین بررسی متون تاریخی تالیفی توسط دانشمندان شیعه و نیز آشنایی اجمالی با اسناد و متون باقی مانده از عصر صفویه و قاجار

سرفصل:

- زمینه‌های و چگونگی پیدایش تاریخ‌نگاری اسلامی، معرفی و نقد سه نسل اول تاریخ‌نگاران تا دوره ابن اسحاق و سیر تحول و تطور تاریخ‌نگاری در جهان اسلام

- شیوه‌های مهم تاریخ‌نگاری: شیوه حدیثی - خبری، سال شماری (حولیات)، دودمانی، طبقات تبار شناختی، فرهنگنامه‌ای

- مکتبهای مهم تاریخ‌نگاری و آثار تالیفی در حجاز، عراق، مصر و شام، هند، اندلس، ایران و تاریخ‌نگاری در عصر صفویه و عثمانی

- آثار و منابع تدوین شده توسط دانشمندان شیعه همچون اصبع بن نباته، معمر بن ابی راشد، سلیمان بن طرخان، ابن ابی عمیر، ابراهیم ثقفی، نصر بن مزاحم و...

- همچنین آثار تاریخی دانشمندانی همچون فضل بن شاذان الايضاح؛ شیخ صدوق؛ عیون اخبار الرضا؛ شیخ مفید؛ الافصاح، الارشاد، الجمل؛ سید رضی؛ خصائص الاثمه؛ سید مرتضی؛ تنزیه الانبیاء؛ سید بن طاووس الطرائف، الطرف، بناء مقاله الفاطمیه، الیقین؛ علی بن عیسی اربلی؛ کشف الغمه؛ ابن شهر آشوب؛ مناقب؛ ابن عدیم، ابن ابی طی و...

- آثار رجالی شیعه: رجال کشی، رجال نجاشی، الضعفاء ابن غضائری، رجال و الفهرست و اختیار معرفة الرجال شیخ طوسی، معالم العلماء ابن شهر آشوب، قاموس الرجال علامه تستری و...

- آثار مربوط به غیبت حضرت مهدی (عج): الغیبة نعمانی، کمال‌الدین و تمام النعمه شیخ صدوق الغیبة شیخ طوسی

- آشنایی و توان قرائت و فهم اسناد، مکاتبات و متون تاریخی که از دوره صفویه به بعد به جای مانده است.

منابع اصلی:

نشأة علم التاريخ عند المسلمين (عبدالعزیز الدوری)، التاريخ والمورخون (حسین مصطفی)، مدخلی بر تاریخ شرق اسلامی (ژان سواژه)، تاریخ نگاری در اسلام (دکتر هادی عالمزاده)، تاریخ تاریخ نگاری در اسلام (فرانتس روزنتال)، المختصر فی علم التاريخ (کافیجی)، المغازی الاولی و مولفوها (هورو فیتس)، الاعلان بالتویخ لمن ذم التاريخ (سخاوی)، تاریخ ادبیات عرب (بروکلمان)

معجم مورخی الشیعه ۲ جلد (صائب عبدالحمید)، تاریخ نگاران شیعه (علی امامی فر)، یادنامه علامه امینی کتاب اول مقاله بیستم (محمد رضا حکیمی)، سیری در سیره نویسی (حجتی)، مقاله تاریخ نگاری شیعه (محمد حسن مشایخ فریدنی در کتاب تشیع)، مقاله سهم شیعیان در تاریخ نگاری (حسن حضرتی در کتاب تاریخ و تاریخ نگاری) علم تاریخ در گستره تمدن اسلامی (دکتر صادق آینه وند).

زبان تخصصی (۱)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: کسب مهارت نسبی در استفاده از متون تخصصی تاریخ اسلام به زبان انگلیسی

سرفصل:

مقالات مهم دائره المعارف‌های مختلف و کتب مهم تالیف شده توسط مستشرقین

لازم است دانشجو ضمن آشنایی با مهم‌ترین کتب انگلیسی تالیف شده توسط مستشرقین به زبان انگلیسی، متنی را

به عنوان تحقیق برای ترجمه انتخاب نماید.

منابع اصلی:

- 1- The Encyclopedia of Islam New Edition
- 2- New Encyclopedia of Britanica (29 Volumes)
- 3- Encyclopedia of Religion
- 4- Oxford Encyclopedia
- 5- Encyclopedia of the Quran (5 Volumes)

زبان تخصصی (۲)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: کسب مهارت نسبی در استفاده از متون تخصصی تاریخ اسلام به زبان انگلیسی

سرفصل:

مقالات مهم دایره المعارف‌های مختلف و کتب مهم تالیف شده توسط مستشرقین لازم است دانشجو ضمن آشنایی با مهمترین کتب انگلیسی تالیف شده توسط مستشرقین به زبان انگلیسی، متنی را به عنوان تحقیق برای ترجمه انتخاب نماید.

منابع اصلی:

- 1- The Encyclopedia of Islam New Edition
- 2- New Encyclopedia of Britanica (29 Volumes)
- 3- Encyclopedia of Religion
- 4- Oxford Encyclopedia
- 5- Encyclopedia of the Quran (5 Volumes)

اسلام‌شناسی در غرب

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی با تاریخچه شرق‌شناسی، تحقیقات اسلام‌شناسان غربی و ارزیابی و نقد و شناخت این تحقیقات

سر فصل درس:

پیدایش شرق‌شناسی، تاریخچه، مراکز و مجامع شرق‌شناسی، مجلات شرق‌شناسی، انگیزه‌ها و اهداف، تأثیرات و نتایج شرق‌شناسی، معرفی و نقد مهمترین، مستشرقان و آثار آنها دیدگاه محققان عرب زبان نسبت به شرق‌شناسی، شرق‌شناسی و قرآن، مطالعات اسلامی در سده نوزدهم و بیستم، دائرة المعارف‌های تخصصی اسلامی مانند: دائرة المعارف اسلام و دائرة المعارف قرآن، ترجمه‌های قرآن، شرق‌شناسی و سیره و سنت نبوی

منابع اصلی:

المستشرقون (نجیب العقیقی)، اسلام از دریچه چشم مسیحیان (مجتبی مینوی) خاورشناسی و توطئه خاورشناسان (غلامرضا سعیدی)، تحقیقات علمای مغرب در باب ممالک شرق (سیدحسن تقی‌زاده)، الاسقاط فی مناهج المستشرقین و المبشرین (شوقی ابوخلیل) الوحی القرآنی فی منظور الاستشراقی و نقده (محمد ماضی)، مصدر القرآن دارسه لشبهات المستشرقین و المبشرین (ابراهیم عوض)، آثار مرحوم غلامرضا سعیدی، الاستشراق و آل سعود، فلسفه الاستشراق (سمائیلویچ)، حوار الاستشراق، القرآن الکریم و جهالات المستشرقین.

N.DaniaL Islam and the West

N.DaniaL Impenalism and the Islam

منابع فرعی:

سهم بریتانا در مطالعات ایران‌شناسی، سیر فرهنگ ایران و بریتانا (ابوالقاسم طاهری) جهان‌شناسی (ابوالقاسم طاهری) دائره‌المعارف مستشرقان (عبدالرحمن بدوی) سیر تاریخی و ارزیابی اندیشه شرق‌شناسی (دسوقی)، مستشرقان و قرآن (حسن زمانی)، تاریخچه شرق‌شناسی (عبدالله همتی) مطالعات اسلامی در غرب (محسن الویری)، مطالعات اسلامی در غرب انگلیسی زبان (مرتضی اسعدی)

تاریخ تعلیم و تربیت در اسلام

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

تعداد ساعت: ۳۴

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی تخصصی با تاریخ و تحولات آموزش و پرورش در مناطق مختلف جهان اسلام در دوره‌های مختلف.

سرفصل:

بررسی جایگاه آموزش و پرورش در آیات و روایات و اندیشه‌های بزرگان اسلام در این خصوص، نهادهای آموزشی (شامل مسجد، مکتب، مدرسه، زاویه، و خانقاه، رباط، کتابفروشی و خانه‌های علماء) شیوه‌های مختلف تدریس (حلقه‌های درس، روایت سماع، املاء قرائت) تاریخ آموزش و پرورش از قرن اول تا پایان عصر صفوی و تحولات و تمایزات هر دوره نسبت به سده‌های قبل، سازمان اداری و مالی، مراحل تحصیل، اجازة‌ها و شهادت نامه‌های علمی، القاب علمی، مواد درسی، روابط استاد با دانشجویان، زن و تعلیم و تربیت

منابع:

ادب الاملاء و الاستملاء (سمعانی)، منیة المرید فی آداب المفید و المستفید (شهید ثانی) تاریخ آموزش در اسلام (احمد شلبی)، تاریخ دانشگاه‌های بزرگ اسلامی (غنیمه)، مدارس نظامیه (نورالله کسائی)، آموزش و پرورش اسلامی (ابوالفضل عزتی)، پژوهشی در نظام طلبگی (مهدی ضوابطی)، تاریخ فرهنگ ایران (عیسی صدیق)، تاریخ سرچشمه‌های آموزش و پرورش غرب (مهدی نخستین)؛ تاریخ تعلیم و تربیت در اسلام (محمد داغ)؛ تاریخ آموزش و پرورش ایران (درّانی)؛ الفکر التربوی عند الشیعه الامامیه (امیر محمد القزوینی).

تاریخ هنر و معماری در تمدن اسلامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

تعداد ساعت: ۳۴

هدف: آشنایی تخصصی با سیر تطور و تکامل هنر و معماری از ظهور اسلام تا پایان عصر قاجاریه

سر فصل درس:

مقدمه‌ای در معنی و تعریف هنر، و معماری در دوره امویان؛ دوره عباسیان با سبک فاطمیان؛ سلجوقیان؛ سبک مغربی؛ ممالیک؛ هنر در عهد ایلخانان و تیموریان؛ صفویان؛ تزئین آینه کاشی کاری، طلا کاری، هنرهای مستظرفه، خط و مینیاتور فرش و پارچه بافی هنر کتاب‌سازی، منسوجات، سفالگری، سبک‌های نقاشی) لازم است دانشجویان با راهنمایی استاد به بررسی یک موضوع به صورت تخصصی اقدام نمایند.

منابع:

تاریخ هنر اسلامی (ترجمه مسعود رجب نیا)، معماری اسلامی در ایران در دوره ایلخانان؛ هنر ایران (آندره گدار)؛ مجله هنر و مردم؛ هنر اسلامی (ترجمه هوشنگ طاهری)؛ هنر معماری در سرزمینهای اسلامی (ج. هوک) راهنمایی صنایع اسلامی (دیماند)؛ تاریخ هنرهای مصور (علینقی وزیری)؛ هنر و معماری اسلامی (ادینگهاوزن)؛ سیر هنر در تاریخ؛ معماری اسلامی (هیلند براند)؛ سیر نقاشی ایران (بازیل گری)؛ نقاشی اسلامی (رایس)؛ هنر اسلامی (بورکهارت)؛ الکنوز الفاطمیه (زکی محمد حسن)؛ راهنمای صنایع اسلامی (دیماند)؛ هنر اسلامی (پرایس).